

Брюксел, 20.5.2020 г.
COM(2020) 544 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Дания

Доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Дания

Доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 20 март 2020 г. Комисията прие Съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97, клаузата улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В своето съобщение Комисията излага пред Съвета становището си, че предвид очаквания драстичен икономически спад вследствие на разпространението на COVID-19 настоящите условия позволяват активирането на клаузата. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.

Данните, които бяха предоставени от датските органи на 5 май 2020 г. и впоследствие потвърдени от Евростат¹, показват, че излишъкът по консолидирания държавен бюджет в Дания е достигнал 3,7 % от БВП през 2019 г., а брутният консолидиран държавен дълг е възлизал на 33,2 % от БВП. Според програмата за конвергенция за 2020 г. Дания планира дефицит от 8 % от БВП през 2020 г. и дълг в размер на 40³/₄ % от БВП.

Планираният дефицит за 2020 г. предоставя *prima facie* доказателство за наличието на прекомерен дефицит съгласно определеното в Пакта за стабилност и растеж.

В този контекст Комисията изготви настоящия доклад, в който се анализира спазването от страна на Дания на заложените в Договора критерий за дефицита. Критерият за дълга може да се счита за изпълнен, тъй като съотношението на дълга към БВП през 2019 г. е под референтната стойност по Договора от 60 % от БВП. В него се отчитат всички

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

действащи фактори и се обръща необходимото внимание на сериозното икономическо сътресение, свързано с пандемията от COVID-19.

Таблица 1. Дефицит по консолидирания държавен бюджет и консолидиран държавен дълг (% от БВП)

		2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. КОМ	2021 г. КОМ
Критерий за дефицита	Салдо по консолидирания държавен бюджет	0,2	1,7	0,5	3,7	-7,2	-2,3
Критерий за дълга	Брутен консолидиран държавен дълг	37,2	35,5	33,9	33,2	44,7	44,6

Източник: Евростат, Прогноза на Комисията от пролетта на 2020 г.

2. Критерий за дефицита

Въз основа на програмата за конвергенция се планира през 2020 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Дания да достигне 8 % от БВП, превишавайки значително предвидената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП.

Планираното превишение на референтната стойност по Договора през 2020 г. е изключение, тъй като се дължи на драстичен икономически спад. Като се има предвид въздействието на пандемията от COVID-19, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се предвижда свиване на реалния БВП с 5,9 % през 2020 г.

Планираното превишение на предвидената в Договора референтна стойност ще бъде временно, съгласно прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г., в която се предвижда дефицитът по консолидирания държавен бюджет да спадне под 3 % от БВП през 2021 г. Тези прогнози обаче се отличават с изключително висока степен на несигурност.

В обобщение планираният дефицит за 2020 г. превишава значително предвидената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Планираното превишение се счита за извънредно съгласно определеното в Договора и в Пакта за стабилност и растеж, а характерът на превишението понастоящем се счита за временен. Следователно анализът показва, че *prima facie* критерият за дефицита съгласно определеното в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/97 не е изпълнен.

3. Действащи фактори

Съгласно член 126, параграф 3 от Договора, ако държава членка не изпълнява изискванията по единия или по двата критерия, Комисията трябва да изготви доклад. Докладът също трябва „да взема предвид дали бюджетният дефицит надвишава държавните инвестиционни разходи, както и всички останали действащи фактори, включително средносрочното икономическо и бюджетно състояние на държавата членка“.

Тези фактори са изяснени допълнително в член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1467/97, който предвижда също, че се отчитат надлежно „всички други фактори, които според съответната държава членка са от значение за цялостната оценка на

спазването на критериите за дефицита и за дълга и които държавата членка е представила на Съвета и на Комисията“.

В настоящата ситуация основен допълнителен фактор, който трябва да се вземе под внимание по отношение на 2020 г., е икономическото въздействие на пандемията от COVID-19, което оказва значително влияние върху състоянието на бюджета и води до твърде несигурни перспективи. Пандемията също така доведе до активирането на общата клауза за дерогация.

3.1 Пандемията от COVID-19

Пандемията от COVID-19 предизвика сериозно икономическо сътресение, което оказва значително отрицателно въздействие върху целия Европейски съюз. Последниците за растежа на БВП ще зависят от продължителността както на пандемията, така и на мерките, предприети от националните органи и на европейско и световно равнище, за да се забави нейното разпространение, да се защити производственият капацитет и да се подкрепи съвкупното търсене. Държавите членки вече приеха или са в процес на приемане на бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравните системи и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Бяха приети също така значителни мерки за подкрепа за ликвидност, както и други гаранции. При условие че се предостави по-подробна информация, компетентните статистически органи трябва да проучат дали тези мерки водят до незабавно въздействие върху салдото по консолидирания държавен бюджет. Заедно със спада на икономическата дейност тези мерки ще допринесат за значително повишаване на държавния дефицит и държавния дълг.

3.2 Състояние на икономиката в средносрочен план

Дания навлезе в кризата по отношение на COVID-19 със силни икономически основи и без сериозни макроикономически дисбаланси. Реалният БВП се увеличи с 2,4 % през 2019 г., над потенциалния му темп на растеж, с положителен принос от всички компоненти на търсенето. Тези благоприятни тенденции продължиха и през 2020 г., преди рязко да спрат в началото на март 2020 г. Поради пандемията от COVID-19, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. се предвижда БВП да намалее с 5,9 % през 2020 г., което отразява смущенията в икономическата активност, причинени от мерките за изолация и безпрецедентен спад на външното търсене. Очаква се частното потребление да бъде сериозно засегнато поради увеличаването на безработицата, намаляването на растежа на заплатите и слабото доверие на потребителите. Очаква се също така инвестициите да спаднат значително през 2020 г., тъй като несигурността постепенно расте и много дружества отлагат или анулират инвестиционните решения. Очаква се продукцията да спадне значително през първата половина на годината, след което постепенно да се възстанови от третото тримесечие нататък. През 2021 г. се очаква БВП да нарасне поради значителното възстановяване на потреблението и инвестициите на домакинствата. Въпреки това е малко вероятно БВП да се върне на нивата от 2019 г. Освен това тази перспектива се характеризира с изключителна степен

на несигурност². Това е смекчаващ фактор при оценката на спазването на критерия за дефицит от Дания през 2020 г.

3.3 Състояние на бюджета в средносрочен план

Въз основа на данните за изпълнението и прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г., Дания е спазила средносрочната бюджетна цел (СБЦ) през 2019 г.

В програмата за конвергенция е представена информация за съществени нови мерки за овладяване на пандемията и за подпомагане на икономиката. Според нея отражението на тези мерки за пряко подпомагане върху бюджета ще бъде в размер на 4,9 % от БВП през 2020 г.

Последиците от пандемията и мерките за нейното ограничаване предполагат, че икономическата и бюджетната ситуация в Дания се характеризира с особено голяма несигурност.

3.4 Други фактори, изтъкнати от държавата членка

На 14 май 2020 г. датските органи изпратиха писмо с действащите фактори в съответствие с разпоредбите в член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1467/97. Анализът, представен в предишните раздели, вече обхваща основните фактори, представени от органите.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Съгласно програмата за конвергенция се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Дания през 2020 г. да се увеличи до 8 % от БВП, тоест да бъде значително по-висок от предвидената в Договора референтна стойност от 3 % от БВП. Планираното превишение на референтната стойност се счита за изключение и понастоящем се счита за временно.

В съответствие с Договора и Пакта за стабилност и растеж в настоящия доклад се разглеждат също действащите фактори.

Като цяло, тъй като планираният дефицит е доста над 3 % от БВП и като се вземат предвид всички действащи фактори, анализът показва, че критерият за дефицит, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, не е изпълнен.